

TUẦN 21 :

Bài 22: Cao trào cách mạng tiến tới tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945

I. Mặt trận Việt Minh ra đời (19-5-1941)

a. Hoàn cảnh lịch sử:

+ Hoàn cảnh thế giới:

- Phát xít Đức chuẩn bị tiến công Liên Xô.
- Trên thế giới dần hình thành hai trận tuyến, một bên là các lực lượng dân chủ do Liên Xô đứng đầu, một bên là khối phát xít Đức - Ý - Nhật. Cuộc đấu tranh của nhân dân ta là một bộ phận trong cuộc đấu tranh của các lực lượng dân chủ.

+ Hoàn cảnh trong nước:

- Nhật vào Đông Dương, Pháp - Nhật câu kết với nhau để áp bức, thống trị nhân dân Đông Dương, vận mệnh của dân tộc đang nguy vong hơn bao giờ hết.
- Ngày 28 - 1 - 1941, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc về nước. Người đã chủ trì Hội nghị trung ương lần thứ 8 (từ ngày 10 đến ngày 19 - 5 - 1941) họp tại Pác Bó (Cao Bằng).
- Hội nghị đã chủ trương: trước hết phải giải phóng cho được các dân tộc Đông Dương ra khỏi ách Pháp - Nhật.
- Hội nghị đã thành lập Mặt trận Việt Minh (ngày 19 - 5 - 1941).

b. Hoạt động của Mặt trận Việt Minh.

+ Xây dựng lực lượng cách mạng:

- Ở căn cứ Bắc Sơn - Vũ Nhai: Các đội du kích đã được thống nhất thành đội Cứu quốc quân và phát động chiến tranh du kích, sau phân tán nhỏ để gây cơ sở trong quần chúng.
- Ở các nơi khác: Đảng tranh thủ tập hợp rộng rãi các tầng lớp nhân dân như học sinh, sinh viên, trí thức, tư sản dân tộc vào Mặt trận cứu quốc.
- Đảng và Mặt trận Việt Minh đã xuất bản một số tờ báo để tuyên truyền đường lối cách mạng.

+ Tiến lên đấu tranh vũ trang:

- Tháng 5 - 1944, Tổng bộ Việt Minh ra Chỉ thị sửa soạn khởi nghĩa.
- Ngày 22 - 12 - 1944, Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân được thành lập.
- Lực lượng vũ trang và lực lượng chính trị của ta đã phát triển mạnh, hỗ trợ cho nhau, góp phần mở rộng căn cứ địa cách mạng Việt Bắc và thúc đẩy phong trào cách mạng trong cả nước.

II. Cao trào kháng Nhật, cứu nước tiến tới tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945

a. Nhật đảo chính Pháp (9 - 3 - 1945).

+ Chiến tranh thế giới thứ hai bước vào giai đoạn kết thúc, nước Pháp được giải phóng. Ở mặt trận Thái Bình Dương, phát xít Nhật bị nguy khốn. Quân Pháp ở Đông Dương cũng ráo riết chuẩn bị, chờ thời cơ để giành lại địa vị thống trị cũ. Tình thế trên buộc Nhật phải tiến hành đảo chính Pháp, độc chiếm Đông Dương.

+ Đêm 9 - 3 - 1945, Nhật đảo chính pháp trên toàn Đông Dương, Pháp nhanh chóng đầu hàng.

b. Tiến tới Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945.

+ Ngay khi Nhật đảo chính Pháp, Hội nghị Ban Thường vụ TW Đảng đã họp và ra bản Chỉ thị “*Nhật - Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta*”, xác định kẻ thù chính, cụ thể của dân tộc lúc này là phát xít Nhật.

Hội nghị quyết định phát động cao trào “*Kháng Nhật cứu nước*” mạnh mẽ làm tiền đề cho cuộc Tổng khởi nghĩa.

- Phong trào đấu tranh, khởi nghĩa từng phần phát triển mạnh ở thượng du và trung du miền Bắc.

- Thống nhất các lực lượng vũ trang thành Việt Nam Giải phóng quân (15 - 4 - 1945).

- Khu giải phóng Việt Bắc ra đời (6 - 1945). (Cao Bằng, Bắc Cạn, Lạng Sơn, Tuyên Quang, Hà Giang, Thái Nguyên)

- Khẩu hiệu “*Phá kho thóc, giải quyết nạn đói*” đã đẩy lên phong trào đánh chiếm kho thóc của Nhật chia cho dân nghèo. Không khí khởi nghĩa sục sôi trong cả nước.